

BMEGEÁTAKM1 Az áramlástan alapjai (VBK, Környezetmérnök BSc) 5×18p=max.90p

BMEGEÁTAT01 Áramlástan (GPK, Ipari termék- és formatervező BSc) 5×14p=max.70p

BMEGEÁTAM11 Áramlástan I. (GPK, Mechatronikai mérnök BSc) 5×18p=max.90p

KIDOLGOZÁSI IDŐ 120 perc

ÍRÁSBELI VIZSGAFELADATSOR

EREDMÉNYHIRDETÉS és SZÓBELI hely/idő: 14:15h, D515 (Dr. Suda J.M.)

HELY:	NEPTUN kód:	NÉV:	Személyazonosság ellenőrzés
		ALÁÍRÁS:	

Dátum: 2016/01/27 SZERDA 8:15h-10:15h HELY: KF51 (AudMax)

Kérjük, kizárólag tollal dolgozzon! Számológépen kívül semmilyen más segédeszköz nem használható!

1. FELADAT

Aceton ($\rho=800\text{kg/m}^3$) viszkozitását mérjük az ábrán látható mini viszkoziméterrel. A folyadék két, egymáshoz képest elforduló, egytengelyű ház és tengely közötti vékony rést tölti ki. A viszkoziméter külső, álló háza egy $\varnothing D=50\text{mm}$ belső átmérőjű és $H=75\text{mm}$ magasságú hengeres edény. A belső, $\varnothing d=48\text{mm}$ átmérőjű koncentrikus acélhengert $\omega=250\text{ 1/s}$ állandó szögsebességgel forgatjuk. Ekkor a résben lévő viszkózus közeg deformációja miatti veszteségnyomaték értéke: $M_{\text{veszt}} = 600\text{ mNmm}$ ($=6 \cdot 10^{-4}\text{Nm}$) („mNmm” : milli-newton-milliméter)

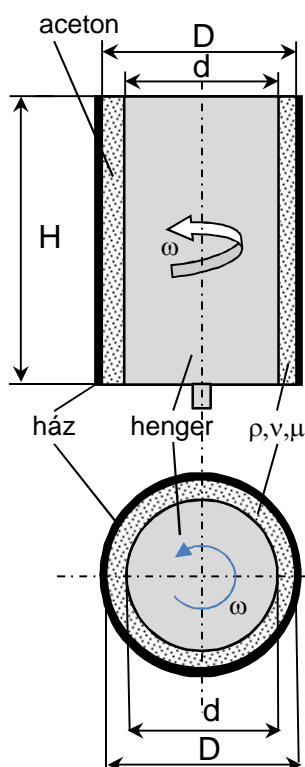
FELTÉTELEK: ρ =áll., μ =áll., stacioner állapot, lineáris sebességprofil a vékony résben, a Newton-féle viszkozitási törvény használható.

KÉRDÉSEK:

1) Határozza meg az acetone viszkoziméterrel kimért kinematikai és dinamikai viszkozitását!

2) Mekkora a folyadékban ébredő csúsztatófeszültség?

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

1. PÉLDA	
2. PÉLDA	
3. PÉLDA	
4. PÉLDA	
5. PÉLDA	
Ipari termék- és formatervező AT01 írásbeli	/max.70p
Környezetmérnök AKM1 írásbeli	/max.90p
Mechatronikai mérnök AM11 írásbeli	/max.90p
SZÓBELI VIZSGA	
TÉTEL Nr.: [ ], [ ]	/max10p
ÉVKÖZI PONT	
AT01 mérések	20p/
+fak. ZH pont	+15p/
ÖSSZPONTSZÁM	
	100p/
ÉRDEMJEGY:	
ALÁÍRÁS	oktató
	A kapott érdemjegyet tudomásul veszem.
	hallgató

2. FELADAT

A mellékelt ábrán látható vízszintes tengelyű $d_1=50\text{mm}$ csővezeték végén egy veszteségmentes diffúzor ($d_2=100\text{mm}$) található. A csővégen a levegő a szabadba (p_0) áramlik ki ismeretlen v_2 átlagsebességgel. Az alsó szabadfelszínű víztartályból a csatorna oldalfalához kapcsolódó csövön ebben az áramlási állapotban éppen $h=50\text{mm}$ magasra jut fel a víz.

FELTÉTELEK:

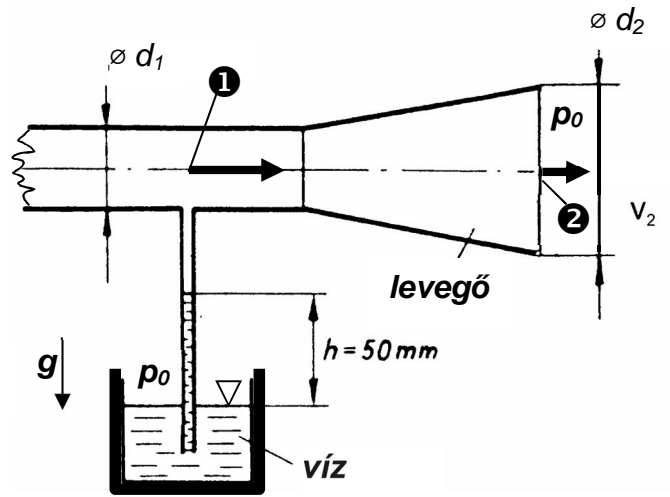
stacioner állapot, súrlódásmentes közeg.

ADATOK:

$$\rho_{\text{lev}} = 1.2 \text{ kg/m}^3 \quad \rho_{\text{víz}} = 1000 \text{ kg/m}^3$$

$$p_0 = 10^5 \text{ Pa} \quad g = 10 \text{ N/kg}$$

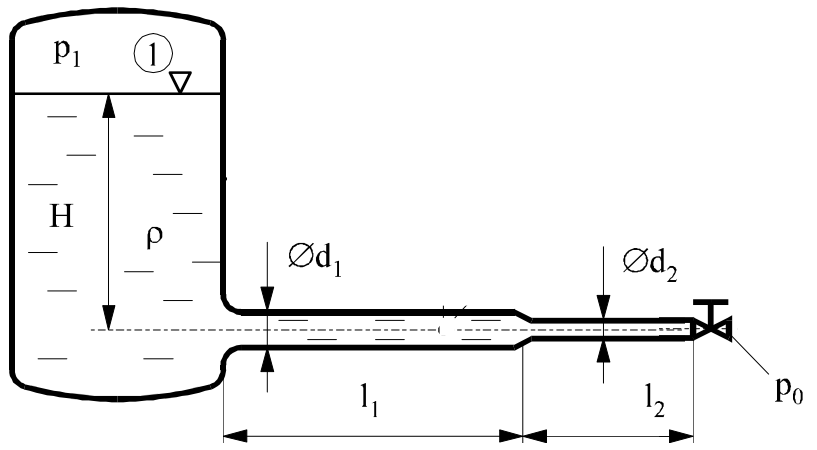
KÉRDÉS: Határozza meg a kilépő keresztmetszet kiáramlási sebességét! $v_2 = ?$

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

3. FELADAT

Egy ismeretlen p_1 -áll. nyomású, vízzel töltött zárt fedelű tartályhoz csatlakozó vízszintes tengelyű csővezeték végén egy alapállapotban zárt szelep található. FELTÉTELEK: $\mu=0$; ρ =áll.; $A_{\text{tartály}} \gg A_{\text{cső}}$; a tartályt a csővel és a csőszakaszokat egymással elhanyagolható hosszú csőidomok kötik össze, a szelep hossza is elhanyagolható. A csővégi szelep be- és kilépő keresztmetszetei a d_2 átmérőjű csőével azonosak. ADATOK:

$$p_0 = 10^5 \text{ Pa} \quad \rho = 1000 \text{ kg/m}^3 \quad g = 10 \text{ N/kg} \quad H = 5 \text{ m}$$

$$d_1 = 100 \text{ mm} \quad d_2 = 50 \text{ mm} \quad l_1 = 20 \text{ m} \quad l_2 = 10 \text{ m}$$

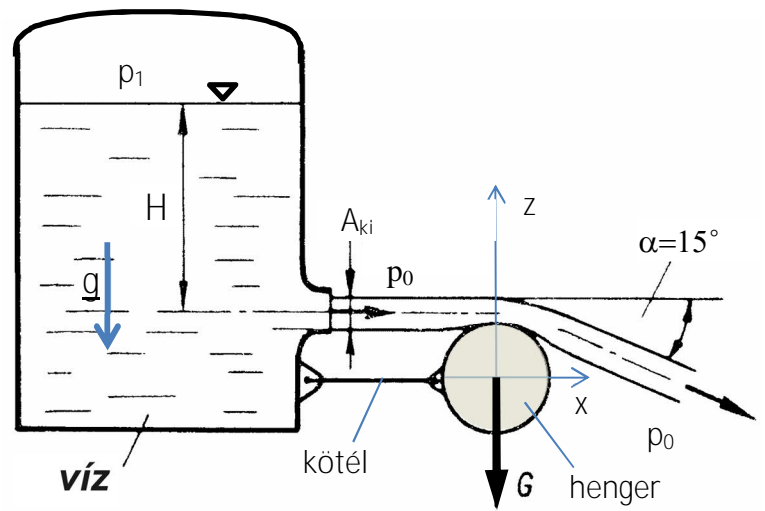
KÉRDÉSEK:

- Határozza meg a p_1 tartálynomás értékét, ha a szelep hirtelen nyitásának ($t_0=0\text{s}$) pillanatában a csővégi gyorsulás éppen $a_{2,t_0}=20\text{m/s}^2$! $p_1=?$
- Mekkora a csővégi kiáramlási sebesség abban a nyitás utáni $t_0 < t < \infty$ időpillanatban, amikor a csővégi gyorsulás éppen $a_{2,t_0}=10\text{m/s}^2$? $v_{2,t}=?$
- Mekkora stacioner állapotban a csővégi kiáramlási sebesség? $v_{2,t=\infty}=?$

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

4. FELADAT

Egy zárt, H szintig töltött, vízfelszín felett p_1 nyomású tartályból víz áramlik ki egy A_{ki} körkeresztmetszeten a p_0 nyomású szabadba. A vízszintes (x tengellyel párhuzamos) kötéllel kikötött ismeretlen G súlyú hengerre a tartályból víz szabad sugár áramlik rá vízszintesen. A víz sugár a hengerről való leáramlás után ismert $\alpha=15^\circ$ szögben eltérül (Coanda-effektus). A henger az ábrán látható helyzetében egyensúlyban van.

FELTÉTELEK: $\rho = \text{áll.}$; $\mu = 0$, stacioner áramlás, a tartályon kívüli folyadék szabadsugárja a nehézségi erő tér hatása elhanyagolható.

ADATOK: $p_1 = 0,9 \cdot 10^5 \text{ Pa}$; $p_0 = 10^5 \text{ Pa}$; $H = 6 \text{ m}$; $A_{ki} = 20 \text{ cm}^2$; $\rho_{\text{víz}} = 10^3 \text{ kg/m}^3$; $g = 10 \text{ N/kg}$;

KÉRDÉSEK: a) Határozza meg a henger súlyát! $G = ?$ [N]

b) Mekkora a kötélerő? $F_{\text{kötél}} = ?$ [N]

MEGJEGYZÉS: Kérem, hogy az ábrába berajzolt (x, z) koordináta-rendszert használja és rajzolja be az ábrába a megoldásához használt ellenőrző felületet!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

5V. FELADAT

(NE oldja meg, ha 2015 őszi normál kurzus hallgatója!)

Az alábbi ábrán Mercedes-Benz E-Class Cabriolet személyautó látható. Az autó $v=198\text{km/h}$ állandó sebességgel egyenes, vízszintes úton szélcsendben halad. A teljesen kinyitott tetős („nyitott”) kivitelében az ellenállástényezője 0,28, a felhajtóerő-tényezője pedig 0,3 értékű. Az autó ún. referencia keresztmetszete $2,11\text{m}^2$, az autó össztömege 1800kg . ADATOK: $g=10\text{N/kg}$; $p_0=10^5\text{Pa}$; $\rho_{\text{lev}}=1\text{kg/m}^3$

KÉRDÉSEK:

- Jelöljön az ábrán „T” betűvel egy torlópontot és számítsa ki a torlóponthoz tartozó nyomást!
- Számítsa ki az autóra ható aerodinamikai F_e ellenállásierőt és F_f felhajtóerőt!
- Mekkora a változás az ellenállásierőben, ha a vászontető a helyén van („zárt” kivitel), és ekkor az autó ellenállástényezője 0,252, a felhajtóerő-tényezője 0,34 értékre változik. Zárt kivitelben az autó referencia keresztmetszete 5%-kal nagyobb a nyitott kivitelhez képest.
- Határozza meg az aerodinamikai veszteségteljesítményt „nyitott” és „zárt” tetős kivitelre is!

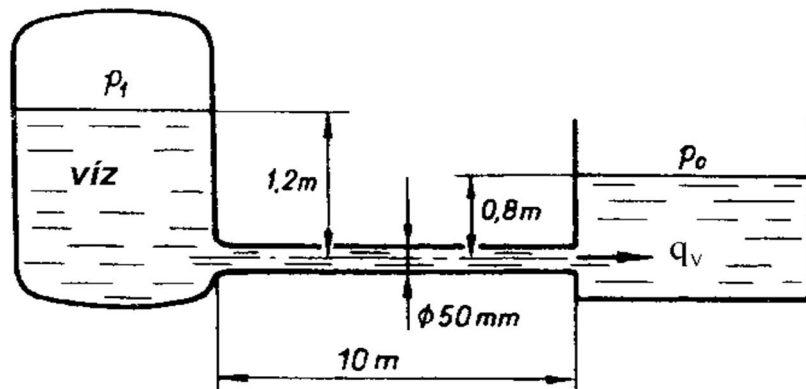

MEGOLDÁS (a lap túlsó oldalán is folytathatja)

5N. FELADAT

(NE oldja meg, ha vizsgakurzus hallgatója!)

A baloldali zárt tartályból a jobboldali nyitott felszínű tartályba a hidraulikailag sima, vízszintes tengelyű, 50mm átmérőjű, 10m hosszú összekötő csövön keresztül víz áramlik át ismert, másodpercenként 5 literes térfogatárammal. A baloldali tartályból a csőbe való belépés veszteségmentes.

FELTÉTELEK: ρ =áll.; μ =áll., stacioner áramlás,

ADATOK: $g = 10 \text{ N/kg}$; $\rho_{\text{víz}} = 1000 \text{ kg/m}^3$; $v_{\text{víz}} = 1,3 \cdot 10^{-6} \text{ m}^2/\text{s}$; $p_0 = 10^5 \text{ Pa}$; $A_{\text{tartály}} \gg A_{\text{cső}}$

KÉRDÉSEK: a) Határozza meg a csőáramlásra jellemző Re-számot és λ csőszúrlódási tényezőt!
b) Határozza meg az „1” pontbeli túlnyomást! ($p_1 - p_0$)=?

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)